

"Atgaivos" kūrėjai ir platintojai: (iš kairės) sėdi - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos rajono skyriaus tarybos pirmininkė S. Kazilionienė, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) rajono skyriaus sekretorė N. Mukulytė, redakcinės kolegijos narės A. Klimavičienė, A. Markevičiūtė, R. Šikšnienė, D. Satkevičienė, stovi Lietuvos šaulių sąjungos Panevėžio rinktinės Kupiškio S. Lozoraičio kuopos vadas V. Šulma, Lietuvių tautininkų sąjungos rajono skyriaus valdybos pirmininkas P. Narbutas, redaktorius A. Petrulis, redakcijos buhalteris Z. Čiapas, redkolegijos narys A. Gasiūnas.

Rimanto BIMBIRIO nuotr.

Žodis "Atgaivos" skaitytojams

Lemtis mūsų bendravimui nebuvo labai palanki. Šiandien Jūs gaunate jau paskutinį "Atgaivos" numerį. Potrupiai galėjom apšviesti ir įvertinti rajono, o retsykiais ir visos šalies įvykius, išlieti širdyje susitvenkusį džiaugsmą ar pasiguosti dėl nesėkmių. Spausdinti žodžiu vieni kitiems stengėmės išsakyti savo mintis atvirai, be melo, pagiežos, perdėm didelio pasitikėjimo.

Tik vieni metai ir dešimt mėnesių. Tiek buvo skirta eiti "Atgaivai". Per šį laiką išleidom 110 jos numerių. Geresnių ir blogesnių. Nemėginom niekieno nusteibinti, nes, imdamiesi šio darbo, žinojom, kas laukia. Neturėjom nei etatinių korespondentų, nei darbo sąlygų, nei jokios materialinės bazės. Visą laiką dirbom visuomeniniais pagrindais, laikraščiu aukodami savo laisvalaikį, iš pradžių spaustuvei už leidybą apmokėdami daugiausia pavienių senų žmonių suneštais pinigais. Neretas pensininkas atiduodavo paskutines santaupas, kad tik laikraštis eitų. Toks pasiryžėlių entuziazmas gaivino viltį, teikė jėgų ir stiprybės. Labai džiugino ir Jūsų, mieli skaitytojai, laiškai, telefono skambučiai, padrašinantis žodis, pastabos, pasiūlymai. Dėl to mums pavyko įrodyti, kad norint ir vienas kitas entuziastas laikraštį gali leisti. Manytume, tai ir buvo svarbiausias mūsų tikslas.

Be abejo, tokios sunkiai pakeičiamos naštos ant pečių gal ir nebūtume krovęsi, jei objektyvus

būtų buvę tuometinių "Kupiškėnų minčių" rašiniai. Turėti patikimą spaudos leidinį vertė įkyrėjusios to laikraščio tendencingos publikacijos, nuolatiniai faktų iškraipymai. Įvykus kai kurioms permainoms "Kupiškėnų minčių" redakcijoje, viliamės, kad ir šis laikraštis nebebus vienpusiškas, nebedvelks sovietmečio nostalgija, pateisins nepriklausomo leidinio vardą. Tai jau galima įžvelgti iš pirmųjų naujosios redaktorės pasirašytų numerių.

Tačiau, kaip ten bebūtų, esame įsitikinę, kad nemažai skaitytojų dar ilgai pasiges "Atgaivos". Ne vienas jos gerbėjas jau nuo seniau dažnai skambina telefonu, rašo laiškuose, kreipiasi asmeniškai prašydami nenutraukti jos leidybos. Štai migonietė Aldona Strolienė tvirtina: "Labai nuiliūdau sužinojusi, kad jau nebebus "Atgaivos" laikraščio, prie kurio buvau pripratusi, kurio visada laukdavau, o kai jis išaugo, išgražėjo, šis džiaugsmas atima mas. Rajone spaudos niekada nebus per daug". Ji netgi paskyrė keletą posmų "Atgaivai": "Jaučiuosi netekusi kažko brangiausio, kurio susigrąžinti negaliu"...

Pasakysime tiesiai šviesiai - mūsų laikraštis eiti nustoja dėl finansinių sunkumų ir kreivo dabartinės rajono valdžios žvilgsnio į opozicinę spaudą. Dėl to per daug nusiminti (suprantama, netrūksta ir besidžiaugiančių) neverta. Prisiminkime prof. Vytaut

Dėkojame ir laukiame

"Atgaiva" per savo daugiau kaip pusantrų metų gyvavimo laikotarpį tapo reikšmingu žinių sklaidimo rajono žmonėms šaltiniu, padėjo išvengti sąstingio rajone, neleido užsnūsti čia veikiančioms partijoms, įstaigų, įmonių vadovams, visus gyventojus skatino tobulėti, gal netgi šiek tiek prisidėjo prie permainingo "Kupiškėnų mintyse", priverė jas gerokai pasitempti. Pastarųjų dabartinė redaktorė Nijolė Stulgienė viešai pažadėjo siauros politinės grupuotės interesams atstovavusias "Mintis" paversti visų kupiškėnų laikraščiu. Jei duoto žodžio bus laikomasi, tai mes, krikščionys demokratai, ketiname bendradarbiauti ir tame leidinyje. O jei, gink Dieve, atsitiktų taip, kad rašiniai bus vienpusiški, padarysime viską, jog surastume kelius, kuriais skaitytoją pasiektų teisinga informacija.

Tuo pačiu norime nuoširdžiai padėkoti visiems savo skyriaus nariams, kurie prisidėjo prie "Atgaivos" leidybos, šiam laikraščiu rašė, jį skaitė, platino, rėmė finansiškai, ir palinkėti sėkmės gyvenime, kilnių tikslų bei Dievo palaimos visuose darbuose.

Kartu primename, kad mūsų partijos atstovai rajono taryboje M. Narmonienė ir V. Ruzgas priima gyventojus jiems rūpimais klausimais rajono savivaldybės pastato (Vytauto 2) 18 kabinete kiekvieną trečiadienį nuo 13 iki 14 valandos.

LKDP Kupiškio rajono skyrius

Žmonės turi žinoti tiesą

Gerbiami kupiškėnai! Paskutiniam "Atgaivos" numeryje visų pirmiausia noriu padėkoti Jums - buvusiems ir esantiems kartu su mumis, suvokiantiems, kas yra tiesa, sąžinė, teisingumas, suprantantiems kieno lūpomis kai kurie spaudos leidiniai formuoja viešąją nuomonę. Būtent teisingos informacijos poreikis rajone ir pagimdė "Atgaivą". Tačiau, kaip pradėjus leisti "Lietuvos aidą", atsisakyta Nepriklausomybės šauklio "Sąjūdžio žinių", taip, pasikeitus "Kupiškėnų minčių" redaktoriui, nebėra reikalo turėti rajone ir atskiro dešiniųjų partijų leidinio.

"Atgaiva" atliko didžiulį darbą suvienijant objektyviai mąstančius žmones, padėjo dešiniosioms jėgoms laimėti 1996 metų Seimo rinkimus, ir iki šiol buvo vienintelis neiškreiptos informacijos šaltinis rajone. Įdomu tai, kad rinkimuose į šią rajono savivaldybę, už mus balsavo tiek pat žmonių, kaip ir prieš dvejus metus, tačiau neapykanta ir dezinformacija skleistą to laikotarpio "Kupiškėnų mintyse" visais įmanomais būdais - pradėdant atviru melu ir baigiant pagal buvusių kolchozų pirmininkų dūdelę mokamais agitatoriais, - padarė savo: 2000 papildomai atėjusių balsuoti Kupiškio, Noriūnų, Salamiesčio, Šepetos (iš viso septyniose iš 24 rinkimų apylinkių) rinkėjų nulėmė rajono valdžios pokyčius. To rezultatus pamatysime vėliau, tačiau jau dabar norisi jus perspėti: netikėkite prana-

šais, žadančiais grįžti ir viską sutvarkyti. Jei jie ir grįš į Respublikos Parlamentą, tai tvarkys savo, o ne jūsų reikalus.

Kas seka rajono tarybos darbą, manau, jau pastebėjo išaugusias jos vadovų algas, "dovanėles" savoms įmonėms, įstatymų pažeidimus, politizuotą savivaldybės kadry atranką, kai nepagrįstai iš darbo atleidžiami dešiniesiems prijauciantys darbuotojai. Tyliai tie dalykai nepraeis. Mes jus, mieli kupiškėnai, nuolat informuosime, kas dedasi rajono valdžios sluoksniuose. Tik šįkart, nebeinant "Atgaivai", tai darysime "Kupiškėnų mintyse". Reikia, kad visą teisybę, mūsų pamąstymus, komentarus skaitytų ne tik bendraminčiai, bet ir abejojančios ar suklaidinti žmonės.

Tėvynės sąjungos rajono skyriaus - vieno iš "Atgaivos" steigėjų bei leidėjų - vardu linkiu visiems rajono gyventojams sveikatos, ištvermės, sėkmės darbuose ir kviečiu bendradarbiauti spaudoje, kartu kurti rajono metrašty. Jūs visada laukiami ir Seimo narių priimamajame, įsikūrusiame rajono savivaldybės administraciniame pastate (26 kab., II aukštas, tel. 53-113). Skambinkite, pasidalykite savo mintimis, džiaugsmams ir rūpesčiais.

Povilas NARBUTAS
Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) rajono skyriaus tarybos pirmininkas

Nepamiršti propaguotų idėjų

Kupiškio tautininkų vardu tariau nuoširdų aciu visiems rajono gyventojams, kurie padėjo platinti "Atgaivą" ir suprato, kad negali būti vienos nuomonės, vienos tiesos. Visad reikia stengtis surasti aukso vidurį, o norint tai padaryti, turim mokėti išklausti pašnekovą, savo mintis pateikti taip, kad jos būtų kuo patrauklesnės ir priimtinesnės oponentui.

Mano įsitikinimu, "Atgaiva" savo svarbiausiu veiklos principu laikė tikrovę vaizduoti objektyviai, faktus pateikdavo be pagražinimų, savų interpretacijų. Kad tiesos žodis kuo plačiau pasklistų po rajoną, daug rūpinosi ir mūsų skyriaus nariai Pranas Skardžius, Petras Trainys, Emanuelis Šileris bei kiti. Už tai jiems šir-

dingai dėkoju. Tokių veiklių žmonių dėka ne vienai kupiškėnų šeimai iš šio laikraščio pavyko surasti atsakymus į daugelį rūpimų klausimų, padėjo susigaudyti painiuose politiniuose įvykiuose. Vadinas, redkolegija dirbo ne veltui, pelnė žmonių pasitikėjimą ir pripažinimą.

Dabar, kai "Atgaivos" leidyba nutraukiama, norėčiau visiems palinkėti nepamiršti jos propaguotų idėjų, mylėti Dievą, savo artimą, ugdyti gėrį ir grožį. Tik per meilę, atjautą atrasime tiesą ir suprasime vienas kitą.

Povilas NARBUTAS
Lietuvių tautininkų sąjungos Kupiškio rajono skyriaus valdybos pirmininkas

Yra ir mūsų indėlis

Mieli "Atgaivos" laikraščio skaitytojai! Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos rajono skyriaus taryba nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie skaitėte šį laikraštį ir visokeriopa rėmėte. Kad jis galėtų egzistuoti, prisidėjo ir mūsų skyriaus taryba skirdama 35 Lt iš surinkto nario mokesčio, 20 JAV dolerių, gautų labdaros būdu, ir 100 Lt, suaukotų tarybos narių.

Redakcinė kolegija nutarė, kad

netikslinga, jog rajone eitų du laikraščiai, todėl "Atgaivos" leidimą sustabdo ir tikisi, kad rašiusieji "Atgaivai" savo nuomonę galės išsakyti ir "Kupiškėnų mintyse".

Linkime geros sveikatos ir sėkmės buvusiems "Atgaivos" skaitytojams ir rėmėjams!

Stanislava KAZILIONIENĖ
LPKTS Kupiškio rajono skyriaus tarybos pirmininkė

Žodis "Atgaivos" skaitytojams

• Atkelta iš 1 psl. •

to Landsbergio žodžius, pasakytus 1991 m. sausį, kai Rusijos armijos smogikai užėmė Radijo ir televizijos komitetą: Lietuva anksčiau gyveno be televizijos, apsieisim be jos ir dabar, bet laisvės iš mūsų jau niekas neatims. Kaip Atgimimo sąjūdžio pažadinta nepriklausomybės idėja, ir "Atgaivos" platintas tiesos žodis visada liks mūsų veiklos žiburiu.

Jei iškiltų būtinybė, ji gali ir vėl netikėtai pasirodyti. O šiuokart, kuo nuoširdžiausiai dėkodami visiems, kas, negaudami jokio honoraro, mūsų laikraščiui rašė, pateikdavo nuotraukų, jį finansškai rėmė, spausdino, platino, prenumeravo ir skaitė, tariame sudiev. Skaidrios Jums nuotaikos, viltingos ateities!

Redkolegijos vardu
Algirdas PETRULIS

leškokim rakto į paklydėlio širdį

Būkim geri - mylėdami žmogų,
Būkim geri - jeigu reiks -
neapykanto!

Antanas Drilinga

Respublikinėje spaudoje skaitant apie nuožmius žmonių poelgius, apie žiauriausius nužudymus neretai galvon braunasi, manau, sveikas jausmas, kad tokius nusikaltėlius reikėtų naikinti be jokio pasigailėjimo. Akyse išskyla bejėgė, silpna auka ir proto netekęs padaras, nenutylantis artimųjų sielvertas, kurio atgarsis smelkiasi į kitų širdis. Jaudina mintis, kad nė vienas nesame apdrausti nuo panašaus likimo - galime tapti auka, smurtą gali patirti mūsų artimieji.

Užtarimo ir užuojautos nusipelnotas, kuris nekaltas. Tačiau ką gi daryti su nusikaltėliu? Ar nuotaisdami jį miršinti ištaisysime jo padarytą blogį, ar patys įvykdysime tolygų nusikaltimą? Ar keršto troškimas yra tas kriterijus, kuris vartotinas žmogiškumui apibūdinti? Pagaliau, jeigu tu nori nužudyti kitą, kuo tu geresnis už tą, kuris jau nužudė? Pritardamas mirties bausmei, tu tampa nusikaltimo (atimti žmogų gyvybę - visada nusikaltimas) bendrininku, o šis tavo apsisprendimas privers kitą eiti į kompromisą su savo sąžine, nes juk kažkas turės atlikti egzekuciją - įvykdyti mirties bausmę. Ir tas kažkas tą darys pareigų verčiamas, paklusdamas įstatymui, o jojo sąžinė, galbūt būdama priešiška smurtui, likusį gyvenimą nerams ramybės ir pasiteisinimo.

Todėl, stebėdama mūsų šiuo dieninį gyvenimą, aš ieškau užtarimo tam, kuris žudo. Mes gyvename visuomenėje ir vieno žmogaus elgesys atitinkamai elgtis priverčia kitą. Kai skaitau: nužudė, išprievartavo, pavogė... - visada pagalvoju, kad buvo kažkas dar prieš tai: pagamino ginklą, pasiūlė išgerti vieną, antrą stikluoką, pasakė negerą žodį... Tad kaip atsekti tą giją, kur ta pradžių pradžia, kas ta postūmio jėga, kuri nežmonišku, naikinančiu ir žudančiu bumerangu grįžta atgal? Kur priežastis? Genuose? Auklėjime? Šeimoje? Mokykloje? Televizijos programose? Kas visų kalčiausias? Visi? O gal niekas?

Manau, visi mes šiek tiek kalti. Visi trupučiuką sužeisti. "Mes gyvename iš praeities palikimo. Kiekvienas iš mūsų atsako ne tik už save, bet iš dalies ir už kitus; ne tik už šią dieną, bet ir už ateitį, už būsimas kartas..." - sako garbus Utenos krašto žmogus. Įsisaugoninkime šiuos žodžius. Jie primena didžiulę atsakomybę, kurią turi jausti kiekvienas asmuo, gyvendamas šiame pasaulyje. Kad žmogus nepaklystų tarp žmonių, kad neužgautų, nesužeistų kito, yra ne tik Dievo įsakymai, bet ir daugybė kitų rašytinių ir žodinių susitarimų. Yra ir tokių, kuriuos diktuoja tik mūsų sąžinė. Ir visai nesvarbu, kas tu bebūtum, kokiai partijai ar tikėjimui priklausytum, jų nevalia pažeisti. Yra riba, kur baigiasi vieno žmogaus laisvė ir prasi-

deda kito. Tačiau kiekvienas stengiasi išplėsti savąsias ribas kito ribų sąskaita. Todėl kyla nelaimės, karai, žudoma, plėšiama, prievartaujama... Jeigu sugebėtume suprasti, kad šalia esančio žmogaus vertė lygi manajai vertei, niekada nepadarytume kito priemone ar įrankiu savajam tikslui pasiekti.

Nusikaltėlis, sakyčiau, yra neteisingų mūsų visuomenės santykių auka. Mąstytojas F. Nyčė jį vadino vargšu, nes jis baudžiamas ne už padarytus veiksmus, o už tai, kad leidosi apkaltinamas. Dažnai, labai dažnai tai yra tiesa. Kada kiekvienas piktadarys bus išaiškintas ir sulauks pelnytų bausmės, - tada tik bus galima tikėti ir žinoti, kad pasaulį egzistuoja teisingumas. Kol kas mūsų Temidė nedrįsta arba nenori stoti skersai kelio pasaulio galingiesiems, turint galvoje, kad galia ir valdžia yra pinigai. Įvairūs recidyvistai ir kitokio plauko nusikaltėliai vaikšto laisvi, šurpina visuomenę, o daugiausia į kalėjimus įstaigas patenka tik smulkios "žuvelės". Ne be reikalo tauta apsiatė panevėžietį R. Okuličių didvyrio aureole, nes joje glūdi visų palaidotos viltys apie teisėtą teisingumą. Dažnai susidaro įspūdis, kad, ko gero, teisinių institucijų funkcija yra apsaugoti ir išgelbėti vagį ir plėšiką, o ne nuskriaustą pilietį. Nepasitikėjimas teisėsauga pastumia žmones prie absurdiškų ir neleistinų sprendimų bei veiksmų kaip, pavyzdžiui, ūkininką Sigitą Petrauską iš Gargždų. Pastarasis, praradęs savo indėlius, pyktį išliejo akmenimis išdauždamas Akcinio inovacinio banko langus. Jam iškelta baudžiamoji byla. O tuo tarpu tautos įgalioti asmenys, nuskurdinę ne tik minėtą ūkininką, bet tūkstančius Lietuvos žmonių ir pasmerkę juos lėtai vegetacijai arba net savižudybėms, toliau sau laimingai lyg pasakoje gyvena ir dar ilgai gyvens, nesulaukdami bausmės.

Žeidžiame ir žudome vienas kitą ginklais, žodžiais, nepagarbiu elgesiu, apkalbomis, šmeižtu, neteisėtais įstatymais arba jų nesilaikymu. Gavęs smūgį, žmogus kur kas daugiau ir skaudžiau muša kitą, jeigu tik pajėgia. Niekada nepamiršdamas ir žinodamas, kaip skauda sava žaizda, kito žaizdą atveria dažnai lyg bejausmis monstras, čiupinėja ją purvinomis rankomis. Daugelis mūsų nusikaltimą įsivaizduoja tik kaip tiesioginį fizinį veiksmą. Tačiau ar yra bent vienas, nežinantis žodžio galios? Žodis sužeidžia kartais labiau negu veiksmas ir palieka neužgyjančią žaizdą visam gyvenimui. Bet tokiam nusikaltėliui dažniausiai neskiriama jokia bausmė. Tikriausiai todėl, kad mes žmogų suvokiame kaip bedvasį kūną. Mus pabudina tik mirytys. Tai materialu ir apčiuopiama. Kančia nurimsta tikta stebint kito agoniją. Yra kraštų, kur aukos artimieji pageidauja matyti mirties bausmės vykdymą.

• Nukelta į 3 psl. •

Kam ir kaip yra mokamos motinystės, šeimos ir vienkartinė pašalpos?

(Pabaiga, pradžia Nr. 48)

Vienkartinė pašalpa gimus kūdikiui

Šios pašalpos mokėjimą reglamentuoja Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymas.

Gimus kūdikiui, už kiekvieną gyvą gimusį vaiką motinai yra mokama 6 MGL dydžio vienkartinė pašalpa (nuo šių metų vasario mėn. MGL - 110 Lt per mėnesį). Skačiuojant šią pašalpą, imamas vaiko gimimo dieną galiojusio MGL dydis. Jei motina miršta, iš jos atimamos motinystės teisės ar dėl sveikatos būklės ir kitų svarbių priežasčių ji negali prižiūrėti vaiko ar jo atsisako, pašalpa mokama vaiko tėvui ar vaiką įvaikinusiam asmeniui. Dėl jos gavimo galima kreiptis ne vėliau kaip per 6 mėne-

sius nuo kūdikio gimimo dienos. Pašalpa yra mokama iš savivaldybės biudžeto lėšų, nėra apmokestinama mokesčiais ir gavėjui persiunčiama paštu savivaldybių biudžetų lėšomis arba mokama miesto (rajono) savivaldybės socialinės apsaugos, globos ir rūpybos skyriuje.

Pašalpai gauti pateikiami šie dokumentai: asmens raštiškas prašymas; Lietuvos Respublikos piliečio pasas arba policijos komisariato migracijos tarnybos leidimas nuolat gyventi Lietuvoje arba laikinas asmens pažymėjimas; civilinės metrikacijos skyriaus išduota vaiko gimimo pažyma pašalpai gauti.

Šeimos pašalpa

Jos skyrimo ir mokėjimo tvarką taip pat reglamentuoja Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymas.

Ši pašalpa mokama 0,75 MGL dydžio per mėnesį už kiekvieną iki trejų metų vaiką. Šeimai, neturinčiai teisės pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymą gauti motinystės (tėvystės) pašalpos, pašalpa mokama nuo vaiko gimimo iki trejų metų. Priešingu atveju ji mokama nuo vieno iki trejų metų.

Pirmumo teisę gauti šią pašalpą turi vaiko motina, bet jos nesant (mirusi, atimtos motinystės teisės) arba jai dėl sveikatos būklės negalint prižiūrėti vaiko, šeimos pašalpa mokama vaiko tėvui arba kitam vaiką auginti paėmusiam asmeniui.

Pašalpa skiriama, jeigu dėl jos gavimo buvo kreiptasi iki tos dienos, kai vaiku suėjo treji metai. Tuo atveju pašalpa mokama už praėjusį laikotarpį, už kurį ji priklausė, bet ne daugiau kaip už 6 mėnesius nuo prašymo skirti pašalpą pateikimo dienos. Jei pašalpa priklauso ne už visą mėnesį, tai jos dydis apskaičiuojamas proporcingai to mėnesio kalendorinių dienų, už kurias pašalpa priklauso, skaičiui. Pašalpa mokesčiais nėra apmokestinama ir yra mo-

kama iš savivaldybių biudžeto lėšų. Ji persiunčiama pašalpos gavėjui paštu savivaldybių biudžeto lėšomis arba yra mokama miesto (rajono) savivaldybės socialinės apsaugos, globos ir rūpybos skyriuje.

Pašalpai gauti pateikiami šie dokumentai: asmens raštiškas prašymas; asmens dokumentas; vaiko gimimo liudijimo nuorašas.

Šeimos, kurios turi vaikų iki vienu metų, papildomai pateikia: pažymą iš darboviečių apie tai, kad abu tėvai (vienas iš jų) dirba ir nėra išleisti vaiko priežiūros atostogų; pažymą iš mokyklos įstaigų, kai abu tėvai (vienas iš jų) mokosi; mokymo įstaigų baigimo diplomus ar atestatus, kai abu tėvai (vienas iš jų) baigė mokymo įstaigą ir nepradėjo dirbti; socialinio draudimo pažymėjimus arba pažymą ir miesto (rajono) "Sodros" skyriaus, kad jie neturi socialinio draudimo pažymėjimų, kai tėvai (vienas iš jų) yra nedirbantys.

Šeimos pašalpos mokėjimas yra nutraukiamas šiais atvejais: priėmus vaiką į globos įstaigą; vaikui mirus; pradėjus gauti motinystės (tėvystės) pašalpą; kai vaikui sueina treji metai.

Antanas PETRAUSKAS
Socialinių mokslų daktaras

Esu vieniša...

Kartais išgirdus šiuos du žodžius, taip ir knieti ką nors daryti, padėti žmogui. O jeigu dar išgirsti moterį skundžiantis, kad ji nežmoniškai vieniša, kad jai be galo liūdna, tuoj pat imiesi steigti klubus, spausdinti susipažinimų skelbimus. Neprieštarauju, viso to reikia...

Tačiau noriu pakalbėti apie tai, kas iš viso yra vienišas žmogus ir kodėl jis vienišas. Tik atiduodamas save kitiems, dalydamasis su kitais tapsi turtingu, - sako liaudies išmintis... Deja, tų žmonių, kurie šaukia, jog esą labai vieniši, niekas nematė globojančių našlaičių, padedančių invalidui arba kitam žmogui, kuriam reikia kažkokios pagalbos. O juk geras darbas žmogų daro turtingesnį, suteikia jam džiaugsmo. Šitai esam pamiršę. Todėl ir prašom gelbėti nuo vienatvės, pamiršdami, kad nuo jos išsigelbėti galime tik mes patys, tik darbu, kuris kitus padarys laimingus.

Tiesa, kai apie našlaičių globą kalbėjau su keliomis vienišomis moterimis, jos pradėjo dejuoti, kad kažin ar vaikai norės būti globojami, toks laikinas išėjimas iš vaikų namų ir grįžimas į juos ar nebus trauma? Nežinau, gal tai ir traumuo-tų, o gal ir ne. Tik noriu štai ką pasakoti. Pažįstu moterį, užaugusią vaikų namuose, dabar trijų dukrų ir dviejų sūnų mamą, kurios namuose kas sekmadienį susirenka dešimt vaikų. Gerai prisimenu, sako ji, kaip mes laukdavome, kad kas nors pakviestų, todėl negalim kitaip.

Vienatvė jumoje pačiose ir tik jūs pačios galite su ja kovoti. Pirmiausia nugalėkite egoizmą, baimę, kad teks kitu pasirūpinti, o tada pajusite, kad esate reikalingos, ir vienatvė išgaruos lyg rūkas saulei pakilus.

Eglė ŽYBAITIENĖ

Labai pigiai
parduodamas
automobilis
VAZ-21013.
Galima pirkti dalimis.
Tel. 41-127.

Knygose - daug netiesos

Prieš trejus metus Mokslo ir enciklopedijų leidykla plačiam skaitytojų ratui 4000 egzempliorių tiražu išleido "Lietuvos kovų ir kančių istoriją" (sudarė E. Grunskis, V. Kašauskienė, H. Šadžius), kuri sukėlė nepasitenkinimą Lietuvoje ir ypač tarp užsienio lietuvių, finansavusių šios knygos rengimą ir leidybą. Piktinamasi teisėtai, kadangi nors autorai rėmėsi archyviniais dokumentais, knyga neatspindi genocido masto ir aplinkybių. Sovietų represinės struktūros savo dokumentuose slėpė patį genocidą ir jo žiaurumą. Todėl, skaitant knygą, galima susidaryti vaizdą, kad buvo tremiamos prostitutės, nuožmūs liaudies priešai, o jų trėmimo būdas buvo humaniškas, gyvenimo sąlygos tremtyje - visai nebologos.

Šiomet A. Varno personalinė įmonė 2000 egzempliorių tiražu išleido knygą "Kupiškio kraštas" (redakcinė komisija - V. Merkys, A. Mickevičius, A. Valeckienė, K. Vo-

sulytė). Skyriuje "Kupiškio krašto partizanai (iki 1947 metų)" autorias G. Vaičiūno pateiktos žinios apie partizanų paimtos iš NKGB, NKGB - NKVD, MGB raportų bei tardymo protokolų. Ar galima jais tikėti?

Štai šios knygos 234 psl. rašoma "1945 08 10 Laukminiškių kaime kautynėse su NKGB kariuomene žuvo dvylika partizanų ir beginklių vietinių gyventojų, kareiviai sudegino tris sodybas tarp jų Juozo Braziliulo ir Jono Indrelės. Partizanai buvo iš Kaladės būrio". Toks Panaevičio apskrities NKGB-NKVD viršininko raportas. O kaip buvo iš tikrųjų? Teisinga čia tik data ir vieto-vė, o kita - melas. Žuvo vienas partizanas Kazimieras Rasiulis (pašautas pats susisprogdino), sudegintos dvi moterys Elzbieta Kalkienė ir Albina Rasiulienė, sužeisti brolis ir sesuo Gabrėnai, sudegintos Jono Rasiulio, Albino Kaluinos ir Albino Indrelės sodybos (plačiau apie tai

esu rašęs 1989 10 14 "Kupiškėnų mintyse", nes pats buvau tų įvykių liudininkas). Neabejoju, kad ir kitos žinios, imtos iš raportų ir tardymo protokolų, - toli nuo tikrovės.

"Lietuvos kovų ir kančių istorijos" sudarytojai aiškina, kad knygos įvade spausdinamas komentaras, paaiškinama, kad buvo ne visai taip, kaip rašoma represinių struktūrų dokumentuose. Panašiai man aiškino ir knygos "Kupiškio kraštas" minėto skyriaus autorius G. Vaičiūnas. Girdi, galima pasižiūrėti į kiekviename puslapyje po tekstu esančias nuorodas, iš kur imtos žinios. Tačiau reikia žinoti, kad eilinis skaitytojas dažniausiai nei įvadu, nei nuorodų (smulkiomis raidėmis) neskaitytų, o skaito tekstus, kuriuose šį kartą perrašytas melas. Represinių struktūrų dokumentus reikia rinkti, sisteminti ir pateikti tyrinėtojams. Eiliniam skaitytojui reikalinga tiesa. Melą tiražuoti niekam neleistina.

Algimantas ZOLUBAS

Vaikų džiaugsmas.

Džiuginti turi kiekvienas kilnus poelgis

“Aš esu tikrasis vynmedis” Jn 15,1

Pasaulyje gerai žinomas iš ūkininkų kilęs JAV pramonininkas H. Fordas (Henry Ford, 1863-1947). Tai jis, iš pradžių dirbęs mašinistu Detroite, paskui ten pat - inžinierium, 1892 m. sukonstravo pirmąjį automobilį ir, supirkęs iš dalininkų komponentus, kartu su šeimos nariais tapo didžiausios automobilų kompanijos, kur gaminami ne tik automobiliai, bet ir lėktuvai, traktoriai, laivai, lokomotyvai bei kt., savininku. Jis Detroite taip pat pastatė 7,5 mln. dolerių vertės ligoninę, už 5 mln. - muziejų, įkūrė 500 mln. dolerių Fordo fondą mokslui tyrinėjimams. Tačiau iš kartos į kartą šių didžiųjų vaikų ir anūkai savo karjerą pradeda nuo juodžiausio darbo degalinėse, kur pardavinėjamas benzinas, valomi mašinų langai. Henris Fordas yra pasakęs: “Susieiti kartu - pradžia, kartu eiti - jau pažanga, drauge dirbti - sėkmė”.

Ką mums, katalikams lietuviams, sako šie ir kiti Fordo žodžiai? Medis - akivaizdžiausias harmonijos, dermės pavyzdys: lapai su išsikerėjusiomis šakomis sudaro lają, kamienas remiasi į žemę, iš kurios tikrai didžiulė aušra ir karštas išverčia, nes šaknimis tvirtai laikosi podirvyje. Tai nuostabus bendros veiklos vaisius. Čia išvien: grožis, gyvybė, vienybė, nauda. Kristus kalba: “Mano Tėvas - vynininkas. Kiekvieną mano šakelę, neduodančią vaisiaus, jis išpjauja...” Kodėl ją išpjauja? Ji neverta, nevaisinga, niekam tikusi? Jei žmogus, praradęs vardą, padaręs nusikaltimų, dar neišmetamas iš visuomenės, tai Dievas iš savo knygos, jei jis nepasitaiso, jau būna išbrauktas...

Lietuviai susieiti moka. Kai kurie dar net gana dažnai. Koks tų sisiėjų tikslas, geriau neminėti, nes paimti tokiomis progomis ro-

žančių į rankas retai kam ateina į galvą. Gal tik tada, kai vienas kitas ar viena kita iš bendruomenės jau paskutinįsyk ne savo kojomis peržengia bažnyčios slenkstį. Eiti drauge dar kai kas truputį pajėgia. Tačiau vieniniai, - o svarbiausia - taikiai, ramiai ir išvermingai, vienas kitą palaikant, mažai kam pasiseka... Juk V. Kudirkos “Tautiškoje giesmėje”, virtusioje mūsų valstybės himnu, įrašyta: “Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi”...

“Aš esu vynmedis, o jūs šakelės”, - sako mums visiems be išimties Kristus. Tai nurodytas mūsų žemiškosios sėkmės ir Amžinybės laidas, viso mūsų gyvenimo įprasminimas ir tikslas. Tikrai ar klausome nuoširdžiai, atvira širdimi šių žodžių? Ar nėra mano ir mūsų viduje tokių ligos pažeistų vietų, kurias, kaip chirurgas per operaciją, reikėtų išmesti laukan, nes gendančios kūno dalys gali užkrėsti visą organizmą? O kiek į mūsų kūną ir sielą per dešimtmečius ir šimtmečius iš visų pusių buvo dirbtinai kalama nesantaikos vinių, varoma vienas kitam neapykantos pleiščių ir kibirais, statinėmis ne į patvorių, bet į pačią širdį dar ir šiandien laistoma aitrioji tulžis, kurios užteko paragauti ir Kristui, kabojusiam ant kryžiaus...

...Tegu kiekvienas kaimyno, šeimos nario, brolio, sesers kilnus darbas ir poelgis būna priimamas ir vertinamas be pavydo, pagiežos, bet palydimas geru, nuoširdžiu žodžiu, mielu paskatinimu ir džiaugsmu. Tegu visų bendruomenių, šeimų ir visos mūsų tautos bei pasaulio valstybių jėgos susivienija ir kaip vieno medžio šakos teisiąsi į saulę, kad gautų daugiau spindulių, kad šaknys labiau stiprintų kamieną.

Kun. Kazimieras J. AMBRASAS SJ

• Atkelta iš 2 psl. •

kad galėtų žiūrėti žmogūdžiui į akis. Bet argi keršto troškimas ar įvykdytas kerštas gali nuraminti, paguosti, sutaikyti, atpirkti?... Gyvenime yra dalykų, kurių vertei apibūdinti nerasi jokio mato, - nei atpirksi, nei nupirksi, nei iškeisi, nei parduosi... Pažeidęs humaniškumo dėsnius, žmogus pats save nubaudžia. “Kiekviena nuodėmė išmeta žmogų iš buvimo draugė” (A. Maceina). Išdavęs draugą, netenki jo širdyje, nužudęs žmogų - prarandi teisę gyventi visuomenėje. Argi tai mažai? O Akselis Miuntė pridurtų, kad mirties bausmė - lengva ir greita - tik privilegija, kurios dažnai negauna net dorai gyvenantis.

Kiekvienam žmogui būdingas ir gėris, ir blogis. Tas pats žmogus gali būti draugas ir tapti pikčiausiu priešu, o priešas - draugu. Tas pats žmogus gali ir nužudyti kitą, ir savo gyvybę paaukoti, kad išgelbėtų kitą. Kiekvienas nešiojamą kelias galimybes, tik mūsų pasirinkimas būna skirtingas. O pasirinkimą daug kas lemia. Be abejo, žmogus yra apdovanotas sugebėjimu atskirti gera nuo pikto, žmogui duotas protas, kad bet kurio mis aplinkybėmis jo savininkas apsispręstų gėrio naudai, suvokdamas nuodėmės pasekmes. Deja. Blogis egzistuoja. Aplinkui ir mūsų pačių viduje. O juk niekas iš išorės nepatektų į vidų, jeigu mes neatvertume du-

leškokim rakto į paklydėlio širdį

ry. Todėl visiškai teisingai pastebėjo garbusis Lama Tuksey Rinpočė: suraskite tiesą savo viduje, o jau paskui bandykite pakeisti pasaulį. O gal tada jis pats savaime pasikeistų?

Spaudoje teko skaityti įvairių pasisakymų apie mirties bausmę, jos vertinimų iš krikščionių pozicijų. Man regis, kad krikščionio, pritariančio mirties bausmei, yra svirduliuojantys principai. Kiekvienas žmogus, pasiryžęs sekti Kristumi, užprogramuoja save aukštesniems siekiams ir tikslams. Šis apsisprendimas apima ne vieną ar kitą žmogui patinkantį punktą, bet visą Kristaus mokslą. Kristaus pasekėjas net smulkmenose stengiasi neišduoti ir neįžeisti savo Mokytojo. Juk neužtenka pasivadinti krikščionimi, kad juo taptum. Labai liūdna, bet daug tikinčiųjų gyvena F. M. Dostojevskio inkvizitoriaus dvasia. Trumpai priminsiu, kad Dostojevskio inkvizitorius, trokšdamas kitiems laimės, “pataisė” Kristaus mokslą, kad jis būtų prieinamas silpniems žmonėms. Kadangi visi siekia žemiškosios laimės, o ji dažnai negalima be nuodėmės ir Kristaus įsakymų paneigimo, inkvizitorius ir davė žmonėms šitą laimę. Naudojamiesi laimę, kurią sudaro besaikiai malonumai, pramogos, pinigai, moterys, garbė ir t.

t., žmonės jaučiasi laimingi, net nesuprasdami, kad praranda laisvę ir tampa vergais. Jiems svarbu tik gauti. Gauti kuo daugiau ir kuo lengviau, be vargo ir pastangų. Inkvizitorius paneigia Kristų ir jo mokslą. Žmonėms trokštamą laimę suteikia leisdamas jiems nusidėti. Maceina rašo: “Vergu žmogus virsta tada, kai jis pats savo viduje išsižada savęs, savo apsisprendimo ir nusilenkia kitam, nepadarydamas jo reikalavimų savais, pergryvendamas juos kaip svetimus ir vis dėlto jiems nusilenkdamas bei paklusdamas”. Tokių nusilenkimų apstu aplinkui. Tėvai dažnai nusilenkia vaiko užgaidoms, o “sukalbamesnis” ar pažįstamas kunigas, reikalui esant, pasiryžęs palengvinti Kristaus mokslą taip, kaip prašančiam “katalikui” parankiau. Čia tenka pripažinti, kad ne visi dar tapę “inkvizitoriais”. Mano dukra su savo išrinktuoju, panorėję katalikiškų jungtvių, gerokai paplušėjo, kol suprato, kad santuokos sakramentas - tai ne vien gražios apeigos ar vestuvinis atributas kaip, pavyzdžiui, papuošalai ar suknelė. Belieka tik padėkoti kunigui V. Liuimai už suteiktą principingumo pamoką. Beje, ir atsiprašyti, nes tai - neatlikta tėvų pareiga.

• Nukelta į 4 psl. •

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Kaip prie Smetonos buvo sausinta Pyvesa

Smetonos laikais, vykdant žemės reformą, Kuokiškio kaimo ūkininkams apie 80 ha žemės buvo suskirstyta rėžiais. Trys mažazemiai gavo tik maždaug po 20-30 arų daržovėms pasisėti, bulvėms pasisodinti. Ganyklas šio kaimo žmonės turėjo palei Pyvesos upę. Vanduo dažnai užliedavo pievą. Šienauti tekdavo iki kelių įbridus vandenin. Nupjautą žolę reikėjo surinkti, išnešti grėbliais ar išvežti ratakais, kur sausiau, už kokių 400 metrų, kad būtų galima čia ją išdžiovinti.

Toks varganas darbas žmones paskatino rašyti prašymą Vyriausybei, kad būtų nusausinta minėta bala. 1920 metais tas darbas buvo pradėtas. Nuo Bakšėnų pusės viduriu Pyvesos upės kaimiečiai ėmėsi kasti kanalą. Kaip tatau daryti, nurodymus davė melioracijos specialistai.

Nuotraukoje: Povilas Glemža.

Dirbti teko labai sunkiai ir ilgai. Reikėjo išpjauti velėną, rankomis geležiniais kabliais ją ištraukti ant kranto ir išmesti į pla-

tinamos vagos kraštus. Vis dėlto toks sudėtingas, alinantis triušas davė naudos. Nors buvo iškastas neplatus ir negilus kanalas, bet į pietus, Salamiesčio kryptimi, vanduo bėgo srauniai. Liūnas suslūgo, apsausoje ir ilgainiui šienauti sąlygos pasidaryė gerokai palankesnes.

Melioracijos darbuose privalėjo dalyvauti visi ūkininkai, kurių žemė ribojosi su Pyvesa. Be to, kiekvienas papyvesyje turėjo iškasti po 5x6 m ploto ir 1,5 m gylio duobę linų šiaudeliams mirkyti. Linų galvutes ūkininkai nušukuodavo, o šiaudelius sukraudavo į vandens duobes, prislėgdavo žabais bei akmenimis ir mirkydavo dvi savaites.

Povilas GLEMŽA
Kuokiškio vnk.

Volodei grožis nepadėjo

Sovietmečiu Rusijos kolchozuose gyvenantys žmonės pasų neturėjo ir niekur negalėdavo išvažiuoti. Jaunuoliai, atlikę karinę tarnybą ir demobilizavęsi, pasus gaudavo, bet beveik niekas į kolchozus negrįždavo, išsidangindavo į miestus. Todėl kaimuose daugiausia gyveno vienos moteris. Pasipiukuodami čia tik kur ne kur maišėsi seniai tarsi gaidžiai vištų pulke.

Po armijos į kolchozą negrįžo ir Volodė. Atvažiavo į Čeremchovą nežinia iš kokios vietovės. Tai buvo nepaprastai gražus bernas. Labai dailiai nauagės. Vidutinio ūgio. Nors nebuvo smulkus, bet atrodė kažkokios vaikiškas. Akys mėlynos kaip lino žiedai. Žvilgsnis toks tyras, nekaltas. Veidas be jokios klastos ar gudrybės kaip kūdikio.

Volodė nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, net pinigų suskaičiuoti nelabai sugebėjo. Įsidarbino jis vagonų sukabinėtoju. Uždirbo nemažai. Apsigyveno pas gudrią senę, kuriai atiduodavo visus pinigus ir jam nuo valgio nieko nelikdavo. O ir maitinamas buvo nekaip. Vėliau kaimynas Nikolajus, kartu su Volodia dirbęs garvežio mašinistu, paėmė jį pas save. Ėmė mokyti gyventi, kad bent galėtų nusipirkti gerėlesnių rūbų. Bet iš jo naujumo dažnai būdavo visiems gardaus juoko.

Netrukus prie Volodės prisigretino Marisia. Jauna, negraži, bet šiek tiek išprususi. Jinai su tėvais gyveno neblogoi

ir džiaugėsi, kad turės gražų ir gerą vyrą. Volodė su Marisia nusprendė tuoktis. Sutartą dieną jie abu susitiko prie kontoros. Atėję stovi, laukia autobuso, kuris nuvežtų į už maždaug 7 km esantį metriakacijos skyrių. Sunkvežimiai zuja aplink. Volodei parūpo pademonstruoti, kad ir jis vikrus kaip vietiniai berniūkščiai, kurie pradėjęs važiuoti sunkvežimiui, pribėgdavo, pasišokėdavo, sučiupdavo ranka už borto viršaus, išokdavo lyg beždžionytės į kėbulą ir jau važiuoja. Nepasitaikydavo, kad kas smarkiai susižeistų. Volodia jaunajai ir sako: “Jei nori, aš į bet

TOKS GYVENIMAS

kurį sunkvežimį įšoksiu ir nuvažiuosiu”. Jiems besikalbant kaip tik pro šalį dundėjo sunkvežimis. Jaunikis pašoko lyg katinas, capt už borto, įsoko kėbulan ir nuvažiavo, o jaunoji tartum apdergta liko viena stovėti.

Nežinau, kaip jie paskui išnarpliojo šią situaciją. Vis dėlto vestuvės įvyko. Buvo šaunios, nes jos tėvai gyveno pasiturintai ir buvo laimingi, kad savo negražią dukrą išleidžia už tokio puikaus vyro. Už stalo ir Volodė žydėjo kaip bijūnelis.

Bet jis ir po vestuvių, matyt, neišpruso, Marisia “atsivalgė” jo grožio iki atsi-rūgimo. Pametė jį, išėjo už kito.

Aldona KLIMAVIČIENĖ
Kupiškis

Akla meilė nelaiminga

Susidraugavo, susimylėjo viena pora ir tėvams pareiškė, kad nori susituokti. Jaunikis tėvo neturėjo, tai su motina apsilankė jauniosios namuose. Čia buvo surengtos šaunios vaišės. Graži, dikta šeiminkė aprodė savo turtą, ant aukšto atrakino kambarėlį, kuriame buvo prikrauta visokio maisto. “Aš čia slepiu nuo savo vyro, - pasakė, - nes kai jis būna sotas ir nenuvargęs, dažnai kitų įsigėdžia. Reikia mokėti vyrus prižiūrėti”.

Po šių pamokančių žodžių visi kartu nuėjo prie karvių. Jau buvo laikas jas melžti. Šeiminkė vieną pamelžė, o kitos išmelžė tik du spenius. “Kodėl anuos palieki, gal sugedę?” - pasiteiravo jauniojo motina. “Tuos du vyras išsimelš - mes taip pieną dalijamės”, - paaiškino šių namų moteris. Paskui pridūrė, kad jie labai turtingi, todėl ištekėjusi dukra iš namų neišsikels.

Pasibaigus tų jos elgesiu, viešnia be užuolankų rėžė: “Ne, savo šūnaus už kuriom pas jus neleisiu, nenoriu, kad tarnu paverstumėt. Ne tam jį auginau”.

Vestuvės iširo. Akla meilė visada būna nelaiminga.

Aldona STROLIENĖ
Migonys

A † A

Kupiškio rajone birželio 16-22 dienomis

Selė STAŠIENĖ,	g. 1929 m.,	Stračnių k.
Alfonsas BUČYS,	g. 1945 m.,	Stirniškių k.
Lionginas KALKYS,	g. 1911 m.,	Kupiškis
Viktoras ČYPAS,	g. 1928 m.,	Kupiškis

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

leškokim raktą į paklydėlio širdį

• Atkelta iš 3 psl. •

Krikščionybė persmelkta džiaugsmo, kad Dievas jį, nuodėmingą žmogų, pamilo. Žmogus Dievo meilę priima kaip visiškai teisėtą ir supranta ją kaip dovaną - lyg taip, o ne kitaip ir turėtų būti. Net ir klysdamas, nusidėdamas žmogus visada išlieka sau atalaidus, trokšta, laukia ir tikisi suprati- mo, pateisinimo, gailestingumo iš ki- to, tačiau pamiršta, kad ir pats to pa- ties norėtų. Sunkią valandą dažnai apleidžiame artimuosius, draugus, palikdami juos tik vieno Dievo globai. Jeigu krikščionis būtų tikras krikščio- nis, o ne apsišaukėlis, pasauly būtų mažiau skausmo ir kančios. Dabar dažniau tik plepam apie meilę, gai- lestingumą, gerumą, o laukiantieji ir reikalingi jų, kaip buvo taip ir lieka al- kani, sušalę, vieniši ir nelaimingi... Ly- gjai kaip ir prieš du tūkstančius metų žmogus kasdien pasirenka Barabą ir nukryžiuoja Kristų. Aš matau tai kū- diki, kurio atsižadėjo motina, ašaro- se, ištiestoje elgetos rankoje, vienat- vėje paliktos motinos laukime savo vaiko. Išdavystę regiu net senučiukų pulkelyje, kurios eina ir eina išpažint- ties su savo nesibaigiančiom, o gal besikartojančiom vis tom pačiom ir tom pačiom nuodėmėm... Ir man at- rodo, kad mes pamiršę meilės vardą ir nežinome jos reikšmės. Iš baimės pataikaujame, žeminamės, bijome tiesos... Nes meilė - tai tiesa. Ji įpa- reigoja, ja nepiktinaudžiaujama.

Krikščionybė moko, kad negalima atstumti jokio žmogaus. "Atstumti nu- skriausta, nusidėjusį, paklydusį, rei- škia, atstumti patį Kristų" (A. Maceina). Nes Kristus, būdamas mano asme- ninis Dievas, lygiai toks pat yra ir kito Dievas. Jis gyvena kiekvienoje žmo- guje net ir jam nežinant, neigiant, ne- norint. Argi tada ne labiausiai pakly- dęs ir nusidėjęs būtų žmogžudys? Gal todėl ir reikėtų ne sunaikinti, o ie- škoti raktą į jo širdį, kad atraktum duris, už kurių taip nyku ir tamsu - nėra meilės, nėra šviesos, nėra drėg- mės... Ten niekas neauga, nes nie- kas nesėjo. Reikia pasėti, kad išdygtų. Reikia kruopštai ir didelio dar- bo, kad augtų, bujotų ir duotų derlių. Reikia žinoti vertę, kad saugotum. Ir meilę pajusti, kad galėtum pažinti ir duoti kitiems. "Gėris visados kyta tik iš gėrio. Blogis negali būti jokia pras- mės gėrio priežastis ir šaltinis" (A. Ma- ceina).

Neutralizuoti blogį reikėtų dides- ne jėga, bet negi ta jėga yra dar di- desnis blogis? Manau, kad smurtas yra tik žmogaus bejėgiškumo išraiš- ka, nesvarbu, kokia forma jis beišsi- lietu: šaukiant, mušant, žudant... "Ne- norėdamas niekieno mirties, - o tai yra paties Apreiškimo tiesa - Dievas pats negali leisti tokio kūrinio, kuriam mirties dėsnis būtų jo išsilaikymo są- lyga" (A. Maceina). Šis dėsnis galio- ja ir nusikaltėliui, ir teisėjui.

Pabaigai pacituosiu dar kelias vie- no autoriaus eilutes: "Aš noriu savo akimis matyti, - sako jis karčiai, - kaip elnias gulės šalia liūto ir kaip nužu- dytasis bučiuos savo žudiką". Ar at- eis toks laikas? - klausiu savęs ir skai- tytojo. Manau, kad ne. Tą gali tik KRISTUS.

Lilucija LISINSKIENĖ
Kupiškis

MOKSLO METŲ PABAIGTUVĖMS - PRADINUKŲ ĮSPŪDŽIAI IR KŪRYBA

Rajone mokyklų lieka mažiau

1995-1996 mokslo metais rajone vei- kė 14 kaimo pradinė mokyklų, iš jų nuo 1996-ųjų rugsėjo 1 dienos buvo uždary- tos Bakšėnų, Didžprūdžių ir Varaniškių, o nuo šių metų rugsėjo 1-osios nebedirbs dar viena - Žaidelių pradinė.

Nutraukti šių vaikų mokyimo įstaigų veiklą teko dėl keleto svarbių priežasčių: mūsų rajone yra gana tankus bendrojo lavinimo mokyklų tinklas - minėtos pra- dinės mokyklos nuo artimiausių pagrin- dinių yra tikrai už 3-5 km; rajone vienai mokyklai tenka 0,8 tūkstančio gyventojų (Panevėžio apskrityje - 1,4 tūkst.). Užda- ryti išvardytas mokyklas taip pat vertė tai, kad jose mokinių skaičius kasmet mažė- jo. Be to, imtis tokių žingsnių skatino no- ras geriau organizuoti ugdymo procesą pagrindinėse ar vidurinėse mokyklose. Uždarytas mokyklas anksčiau lan- kę mokiniai dabar mokosi Antašavos, Sala- miesčio ir Lukonių pradinėje, kur yra ge- resnės mokymosi sąlygos, čia jie nuve-

žami ir parvežami mokyklų transportu.

Šiais k tik pasibaigusiais mokslo me- tais vienuolikoje kaimo pradinė mokyk- lų (Subačiaus pradinė šių metų rugpjū- čio 9 d. švęs savo įkūrimo 220-ąsias me- tines) mokosi 185 mokiniai - trečdalis jų iš socialiai remtinų šeimų, gaunantys ne- mokamus pietus ir vienkartinės pašalpas mokyimo priemonėms įsigyti. Šiuos vai- kus moko 17 mokytojų, iš kurių 13 yra baigę aukštąsias pedagogines mokyimo įstaigas, o trys dar studijuoja neakivaiz- džiai. Šeši pedagogai turi vyr. mokytojo kvalifikacinę kategoriją, o Paketurių pra- dinės mokyklos mokytoja Juzė Praniaus- kienė - mokytojos metodininkės katego- riją.

Išeidami vasaros atostogų, pradinu- kai "Atgaivos" redakcijai pateikė pluo- stelį savo įspūdžių ir kūrybos.

Irena MOCKUVIENĖ
Rajono savivaldybės kultūros
ir švietimo skyriaus specialistė

Vasara

Sužydo sode obelėlė,
Atėjo kieman vasarėlė.
Vaikučiai metė batukus
Ir išskubėjo į laukus.

Jie pynė pienu vainikus
Ir gaudė margus drugelius.
Jie maudė vasarą upely
Ir gaudė žaliajį drugelį.

Kristina STASĖNAITĖ
Puponių pradinės mokyklos
III klasės mokinė

Beržas

Stovi beržas aukštas lyg dangus.
O jis toks vienišas ir nekalbus.
Ir dar liemuo perskrosta žaibų,
O šakos pilnos žirginių.

O vėjai nenurimsta
Ir lenkia jį žemyn,
Bet jis nepasiduoda
Ir stiebias vis aukšty.

Lina JAKUTYTĖ
Naivių pradinės mokyklos
III klasės mokinė

MOKYKLOS JUBILIEJUS

Subačiaus miestelis yra labai senas. Jam jau daugiau kaip keturi šimtai metų. Iš mokytojos pasakojimo mes sužinojome, kad vaikai Subačiuje pradėjo mokytis prieš du šimtus dvidešimt metų. Aišku, tokių mokyklų kaip dabar nebuvo. Jie tikriausiai mokėsi kaimo trobelėje. O gal kur nors prie bažnyčios? Neturėjo jie tokių sąsiuvinėlių, vadovėlių kaip mes. Tačiau jie mokėsi. Apie pirmąją mokyklą nedaug ką galėjo pa- pasakoti ir mokytoja. O apie šio šimtmečio mokyklą daug sužinojome. Apžiūrėjome šimtmečio pradžioje statytos mokyklos nuotrauką, piešėme senąją mokyklą.

Mūsų mokykloje mokėsi kalbininkas Pranas Skardžius, operos solistė Vincė Jo- nuškaitė, rašytoja Agnė Lukšytė. Daug mokytojų, gydytojų, darbininkų. Turi mokykla savų mokslininkų, dėstytojų ir net - artistų. Dabar mokykloje mūsų nedaug. Visi mes laukiame jubiliejaus šventės ir jai ruošiamės.

Ineta PAVILAUSKAITĖ, Subačiaus pradinės mokyklos II klasės mokinė

LIŪDNA DIENA

Aš gyvenu pas mamytę, o mano sesutė levutė - pas tėvelį Panevėžyje. Labai pasiilgau sesutės ir nuvažiuavau pas ją. Levutė padėjavo, kad retai išeinanti į miestą ir labai pasiilgo mūsų bei pusseserės Jurintos. Mes abi nuėjome pas Jurintą ir ilgai kalbėjome, žaidėme. Atėjo laikas atsiveikinti. Bėgte nubėgome į autobusų stotį, o aikštelėje jau stovėjo autobusas. Paskubomis atsiveikino, ir aš įlipau. Pasirodė, kad tai ne mano autobusas. Iki mano išėjimo buvo likusi dar viena valanda. Mes taip su sese apsidžiaugėme, kad dar galėsime abi pasikalbėti ir pabūti kartu...

Netruko prabėgti valanda ir mums vis tiek teko atsiveikinti. Levutė vos neverkė... Ji atrodė tokia vieniša. Mes susitarėme, kad ji nubėgs į priekį prie posūkio ir man pamojuos. Autobusas pajudėjo, ir aš pamačiau, kad levutė staiga sustojo, nuleido ranką, ir man atrodė - pravirko. Liūdna važiuavau namo ir galvojau apie tai, kaip sunku gyventi vaikams, atskirtiems vieniems nuo kitų.

Brigita JUŠKAUSKAITĖ, Subačiaus pradinės mokyklos III klasės mokinė

Sveikiname

Lukonių kaimo senolė **Domice- lė JACEVIČIENĖ**, kuriai sukan- ka 95 metai.

Linkime sveikatos ir norime, kad mus dar ilgai džiugintų jos nu- megztos pirštinaitės ir kojinaitės.

Proanūkių Daiva ir Mantas

Gintarės Kazlauskaitės, Paketurių pradinės mokyk- los III klasės mokinės karpinys.

Paketurių pradinės mokyklos mokiniai išvykoje prie Kupiškio marių užtvankos.

Jausmai

Džiaugsmas - tai puiku,
Melas - neramu.
Liūdesį paslėpk,
Sau širdy kuždėk...

Raimonda REPŠYTĖ
Paketurių pradinės mokyklos
IV klasės mokinė

"Naminukas"

"Naminukas" - tai ne namas,
"Naminukas" - tai ne sapnas,
"Naminukas" - draugas geras,
"Naminukas" - tai žurnalas.

Auksė KAVALIAUSKAITĖ
Paketurių pradinės mokyklos
IV klasės mokinė

JEIGU AŠ BŪČIAU KARALIUS

Jeigu būčiau karalius, tai pasistatytiau didelę pilį, kurioje gyventų vienas su savo padėjėjais. Pilyje būtų puikūs seno- viniai baldai. Mano pilyje būtų daug įdo- mybių.

Aš padėčiau savo karalystės žmo- nėms. Kiekvienam ūkininkui padovano- čiau po mažą traktoriuką, kad apartų vi- sas žemes. Audėjoms padovanočiau ge- ras stakles. O vaikams dailininkai sukurtų puikių žaislų: berniukams fantastinių mašinų, kurias būtų galima patiems su- konstruoti, mergaitėms - kalbančių lėlių.

Patiems mažiausiems dovanuočiau didė- lį minkštą liūtą, mažą šuniuką ir bebrūkų baltais stipriais dantukais. Negaliu net ap- sakyti, kokie jie būtų šaunūs!

Pastatyčiau vaikams didelius rūmus, kuriuose vaikai būtų mokomi šokti ir dai- nuoti. Įrengčiau labai daug mokyklų ir kiekvienam vaikui skirčiau po mokyto- ją. Gal ir neblogas aš būčiau karalius?..

Giedrė KATELYTĖ
Paketurių
pradinės mokyklos
III klasės mokinė

Mamytei

O mamyte mylima,
Tu šviesi man kaip diena.
Glostai šildai man galvelę
Ir dainuoji man dainelę.

Už klaidas mane bari,
Bet vis tiek mane myli...
Mama, aš atleist prašau
Ir klaidas atitaisau.

Vėl šypsaisi ir džiaugiuosi,
Gal dainelę padainuosim?
Traukiam linksmają dainelę -
Oi kaip gera! Oi kaip gera!
Štai pasibaigė daina
Ir atėjo Motinos diena.
Dovanėlę dovanosiu,
Į skruostelį pabučiuosiu.

Jurgita VAITEKOVIČIŪTĖ
Naivių pradinės mokyklos IV klasės mokinė

ŠVENTOJI

PADAVIMAS

Tekėjo graži, švari upė. Niekas neži- nojo jos pavadinimo.

Šalia tos upės gyveno darbšti, daili mergelė vardu Šventoji.

Vieną šiltą saulėtą dieną Šventoji plo- vė savo drabužėlius. Ji netyčia paslydo ir įkrito į upę. Mergelė ėmė šauktis pa- galbos, bet niekas jos neišgirdo. Taip ji ir nuskeno. Žmonės rado tik jos skalbi- nius.

Nuo to laiko upę pavadino Šventąja.
Kristina STASĖNAITĖ
Puponių pradinės mokyklos
III klasės mokinė

MIŠKO ŽVĖRYS

PASAKA

Kartą gražiame miške gyveno pulkelis žvėrių. Jie dalindavo- si maistu, tik lapė mėgo pasukčiauti.

Kartą vilkas pagavo avinėlį. Nutraukė jam kailį ir norėjo vie- nas jį suryti, bet pamatė meška ir ant jo supyko. O jos bausmė buvo nelabai šiurkšti, tiesiog jis negavo savo dalies avinėlio, kurio taip norėjo.

Vieną kartą mišką užplūdo medžiotojai. Jie nušovė mešką - žvėrių karalienę. Visi jos gedėjo, o vilkas pareiškė: "Nuo šiol aš - žvėrių karalius!"

Bet lapė nenorėjo su tuo sutikti, nes jai rūpėjo tapti žvėrių karaliene. Ir jai tikrai nebuvo sunku, nes ji buvo gudri ir sumani. Lapė nuėjo pas vilką ir pakvietė jį į svečius. Grįžusi namo, paruošė vakarienę.

Atėjo vakaras. Vilkas susiruošė pas lapę į svečius. Eina jis sau iškėlęs galvą. Tik bumt ir įgriuvo į lapės iškastą duobę. Taip lapė tapo miško žvėrių karaliene ir valdė visus žvėris.

Zina JAKUTYTĖ
Naivių pradinės mokyklos III klasės mokinė

DŽIAUGSMINGIAUSIA ŠVENTĖ

Man džiaugsmingiausia šventė yra ma- no gimimo diena. Tada gaunu ir dovanų. Šiais metais man sukaks dešimt metų. Tai pirmas jubiliejus mano gyvenime.

Kai kurios gimimo dienos būna liūdno- s ir niūrios. Jeigu tu sukvietai daug vaikų, vis- ko priperki ir nė vienas neatėina. Tikrai ta- da ne vienas vaikas pravirktų. Tačiau man dar taip nebuvo atsitikę.

Lina JAKUTYTĖ
Naivių pradinės mokyklos
III klasės mokinė

KUO BŪSIU UŽAUGĖS?

Aš noriu būti ūkininku, nes mano tėtis ir senelis yra ūkininkai. Kol dar mažas, tai pie- šiu traktorius, mašinas ir galvoju apie jas. Vilioja mane laukų platybės, žemės kvapas ir paukščių čirenimai. Užaugęs vairuosiu traktorių, kombainą, sunkvežimį. Padėsiu mamytei ir tėveliui. Sėsiu kviečius, miežius, avižas, žirnius, rugius.

Man patinka gyventi ir dirbti kaime.
Irmantas PETRULIS
Lukonių pradinės mokyklos
III klasės mokinys

Pavasarielis

Pavasaris jau atėjo,
Ir gamta busti pradėjo.
Visos pievos sumirgėjo,
Visos gėlės sužydėjo.
Jau medeliai sprogt pradėjo
Ir paukšteliai sučiulbėjo.
Upeliukai šniokšt skubėjo
Vaikai laukan iškurnėjo.

Rasa ŠATEIKAITĖ
Lukonių pradinės mokyklos
III klasės mokinė

Redaktorius
Algirdas PETRULIS

"Atgaivos" laikraščio redakcija
Vytauto g. 2, 4880 Kupiškis.
Tel. 53-113

Redakcijos kolegija:

Algirdas Gasiūnas, Aldona Klimavičienė,
Alė Markevičiūtė, Algirdas Petrulis,
Danutė Satkevičienė, Rima Šikšnienė.

Steigėjai ir leidėjai -

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių), Lietuvos krikščionių demokratų partijos,
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvių tautininkų sąjungos

Lietuvos šaulių sąjungos Panevėžio rinktinės Kupiškio S. Lozoraičio kuopa

SL 2062. Užsakymo Nr. 1325. Spausdino UAB "Panevėžio litografija". Beržų g. 52, 5319 Panevėžys

Kupiškio
rajono
skyriai